

МАЦІЄВСЬКИЙ ДМИТРО

Житомирський державний університет
імені Івана Франка (м. Житомир)

МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕМАТИЧНОГО КАЛЕНДАРЯ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ

У сучасному цифровому суспільстві освіта зазнає суттєвих трансформацій. Вона переходить у формат інтерактивності, мультимедійності та міждисциплінарності. Мистецька й педагогічна освіта, у свою чергу, набувають нових можливостей для реалізації творчого потенціалу здобувачів освіти за допомогою цифрових засобів. Одним із ефективних інструментів, що поєднує естетичний, навчальний і культурно-просвітницький аспекти, є тематичний календар.

Календар знаменних дат і пам'ятних дат – цінне джерело національної культури. Головну роль в календарях цієї групи відіграє фактичний матеріал, він і обумовлює інтерес читача до видання. Календар – це ритм часу, пам'ять людства, повторення, головна мета якого – надійний хранитель свідчень того, що закладено в первісних основах всіх культур, і останні покоління дали нам відповіді на багато питань [1, с. 4].

Тематичний календар – це не лише перелік дат, а своєрідний культурно-інформаційний простір, який формує знання про історію, традиції, видатних діячів мистецтва, знаменні події української культури. У цифровому форматі цей інструмент стає динамічним, інтерактивним і здатним залучати користувача до творчої діяльності.

Традиційно тематичні календарі створювалися у вигляді друкованих матеріалів, які відображали певну ідею, подію чи постать. У педагогічному контексті вони використовувалися як допоміжний матеріал для виховних годин, уроків мистецтва, історії та культури.

У сучасних умовах цифровізації освітнього процесу тематичний календар перетворюється на електронний ресурс, який може існувати у вигляді вебсайту, мультимедійної презентації, інтерактивної платформи чи мобільного застосунку. Такий формат дозволяє не лише споживати інформацію, а й взаємодіяти з нею – переглядати відео, слухати музичні фрагменти, віртуально відвідувати музеї або виставки.

Мистецький компонент тематичного календаря полягає у його візуальній культурі та художньому наповненні. Створення цифрового календаря – це процес, який передбачає роботу з кольором, композицією, типографікою, зображенням і графічним дизайном.

Залучення студентів мистецьких спеціальностей до розроблення таких продуктів сприяє розвитку у них дизайнерських навичок, почуття стилю, естетичного смаку, а також уміння візуально інтерпретувати культурні смисли.

Тематичні календарі можуть стати цифровими галереями, де кожен місяць або дата присвячені певному митцю, культурній події чи стилістичному напрямку в українському мистецтві. Це дозволяє не лише інформувати, а й виховувати емоційно-ціннісне ставлення до культурної спадщини. З педагогічної точки зору, тематичний календар у цифровому форматі є ефективним засобом реалізації інтегрованого та компетентнісного підходів. Його можна використовувати під час уроків мистецтва, історії, української культури, а також у позакласній діяльності.

Цифровий календар сприяє розвитку: пізнавальних компетентностей – через дослідницьку діяльність (збір інформації, створення контенту, аналіз фактів); творчих умінь – через розроблення дизайну, візуальної структури, інтерактивних елементів; інформаційної грамотності – через роботу з цифровими ресурсами, вебтехнологіями, медіаінструментами; ціннісних орієнтацій – через ознайомлення з українською культурою, традиціями, мистецтвом. Крім того, створення тематичних календарів у командній роботі розвиває комунікативні навички, навчає співпраці та взаємодії у творчому колективі.

В умовах глобалізації та зростання інформаційних потоків особливої актуальності набуває збереження національної культурної ідентичності. Тематичний календар може стати дієвим інструментом культурної дипломатії та популяризації українських цінностей у світі.

Цифровий формат дозволяє поширювати його у соціальних мережах, освітніх платформах, музейних віртуальних просторах. Такі календарі можуть бути двомовними, адаптованими для міжнародної аудиторії, поєднуючи естетичний контент із науково-популярними матеріалами.

Прикладами можуть бути: «Календар українського мистецтва», що презентує творчість художників, скульпторів, архітекторів різних епох; «Календар народних традицій і свят», який відтворює календарно-обрядову культуру; «Календар української музики», що популяризує композиторів і виконавців.

На думку Коломієць В. А., Савастру Н. І., Шевченко Г. В. розвиток творчого потенціалу через мистецьку освіту вимагає впровадження новаторських методик з урахуванням сучасного освітнього середовища, включаючи цифрові технології, міждисциплінарні підходи та методи формування критичного мислення і самовираження [2, с. 5].

Сучасні інструменти дозволяють реалізувати такі проєкти на високому рівні. Серед найпоширеніших технологій:

- Canva, Figma, Adobe Illustrator – для візуального дизайну;
- Genially, ThingLink, Google Sites – для інтерактивних презентацій;
- AR/VR-технології – для віртуальних виставок і занурення у мистецький контекст;
- QR-коди – для інтеграції з додатковими мультимедійними ресурсами.

Використання цих інструментів у освітньому процесі формує у здобувачів цифрову та візуальну компетентність, що є невід’ємною складовою сучасної мистецько-педагогічної освіти.

Мистецько-освітній потенціал тематичного календаря в цифровому просторі полягає у його здатності об’єднувати інформаційну, естетичну та виховну функції. Він стає ефективним інструментом міждисциплінарної освіти, сприяє збереженню та популяризації української культури, розвиває творче мислення і цифрові навички здобувачів освіти.

Соціокультурне проектування спрямоване на відтворення й збереження культури шляхом інтеріоризації культурних цінностей минулого в хронотопі соціокультурного середовища, засвоєння культурної спадщини та звернення до неї, тиражування кращих ідей і технологій оптимального існування в сучасній соціокультурній ситуації [3, с. 4].

Впровадження таких календарів у навчальну та культурно-просвітницьку практику дозволяє створювати нові форми взаємодії між мистецтвом, освітою і технологіями, що відповідає потребам сучасного цифрового суспільства.

Література

1. Дем’янюк О. Й. & Конон Н. Г. (2024). Календар як документ та інформаційне джерело: Функції, структура, зміст. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія*, 28, 102–112. <https://surl.li/zmlmtv>
2. Коломієць В. А., Савастру Н. І. & Шевченко Г. В. (2025). Мистецька освіта як інструмент розвитку творчого потенціалу: Сучасні підходи. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (14). <https://surl.li/kdzfsw>
3. Художня культура і мистецька освіта: Традиції та сучасність: *Збірник матеріалів Міжнародної науково-творчої конференції*, Київ, 20–21 листоп. 2018 р. (2018). Київ: НАКККиМ.